

kérdőjel

A Debreceni Orvostudományi Egyetem lapja 4. évfolyam 1995. november

A tartalomból:

Ünnepi
tanácsülés

100 éves a
röntgensugár

A megye
elismerése

A jövő könyvtára

Joint Symposium

Újabb japán
adomány

Az egyetemi
tanács ülése

Tankó Béla
emlékére

Őszi Tárlat

Ez történt...

?

Ünnepi tanácsülés a kollégiumban

Ünnepi, nyilvános tanácsülést tartott a Debreceni Orvostudományi Egyetem Tanácsa október 31-én a debreceni tudományosság ősi fellelegvárában, a Református Kollégiumban. Muszbek László akadémikus, a DOTE rektora köszöntötte az egybegyűlteket, majd Fésüs László tudományos rektorhelyettes mondott ünnepi beszédet.

– Egyetemünk sok évtizedes, gazdag történetének újabb, jelentős állomásához érkezett – kezdte a szónok, majd így folytatta: – Az utóbbi évek rendszerváltó eseményei és a megszületett új törvények lehetővé tették, hogy ismét az egyetemre kerüljön a tudományos fokozat adásának, a doktori képzésnek a joga, hogy elkezdődhessen a habilitációs eljárások lefolytatásának és a „habil”, illetve egyetemi magántanári cím odaítélésének gyakorlata.

(folytatás a 2. oldalon)

Ünnepi tanácsülés a kollégiumban

Egyetemi doktori címeket adományozott a DOTE

(folytatás a címloldalról)

Fésüs László az orvosképzés múltját is felidézte, megemlítve, hogy az első magyar nyelvű, orvosi ta-

Habilitált kutatóorvosok

nácsadást szolgáló fűvészkönyvet 1570-ben, Debrecenben, Méliusz Juhász Péter, a város református püspöke készítette el. A kollégium kiemelkedő tanárai közül pedig többen – Hatvani István, Miliesz József, Csécsi Nagy Imre és mások – külföldön szerzett orvosi diplomával is rendelkeztek. Hetvenhét évvel ezelőtt Debrecenben is megalakult az orvoskar, s azóta kiváló szakemberek sokaságát nevelte fel. Az eredmények és most már a törvény is feljogosítja a DOTE-t, hogy a doktorképzésben résztvevő kutatóknak tudományos fokozatot, (Ph.D.) doktori címet adományozzon. A cím új tulajdonosai a genetika, a sejtbiológia területén értek el sikereket. Az új doktorok egyike a Kossuth-egyetem egyik kutatója. S ez a tény jelzi, hogy a DOTE számos Ph.D. programja az universitas keretei között működik.

A tudományos rektorhelyettes beszédében arra is kitért, hogy a következő években ugrásszerűen emelkedik majd a tudományos fokozatra pályázók száma, hisz jelenleg a DOTE 9 doktori programján 60 nappali és 200 levelező hallgató vesz részt.

Fésüs László azt is elmondta: A DOTE jövőjének egyik meghatározó eleme a klinikai kutatások intenzitása és eredményessége, ehhez nélkülözhetetlen a kísérletes munkát eredményesen művelő

klinikusnemzedék nevelése. Ez a folyamat azonban nem járhat az egyetem által adományozott Ph.D.doktorrá avatta Keresztesy Zsoltot, Nagy Lászlót, Papp Zoltánt és Polgár Erikát.

Tizenöt kutatóorvosnak: Boda Zoltánnak, Czirják Lászlónak, Degrell Istvánnak, Dombrádi Viktornak, Maródi Lászlónak, Matesz Klárának, Molnár Péternek, Orosz Lászlónak, Pfligler Györgynek, Rozgonyi Ferencnek, Surányi Péternek, Szabó Juditnak, Szűcs Gázának, Tóth Zoltánnak és Trón Lajosnak pedig habilitációs oklevelet nyújtottak át.

Muszbek László rektor bejelentette, hogy az orvosegyetem az előző ciklusban áldozatos munkát végző vezetőinek, Gergely Lajos egykori rektornak, Kovács László, Módis László és Péter Mózes egykori rektorhelyetteseknek Pro Universitate emlékrmet adományoz. Ugyanezt a kitüntetést vehette át Oláh Éva, a gyermekklinika igazgatója a tudományos diákköri tanácsban végzett tevékenységéért.

F. V.

Az ünnepi tanácsülésen Giovanni de Gaetanót, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Honoris Causa doktorává avatták.

A röntgensugár 100 éve

Ünnepség a megyeházán

A röntgensugár felfedezésének 100. évfordulója alkalmából ünnepséget rendezett a Debreceni Orvostudományi Egyetem Radiológiai Klinikája és a Kenézy Gyula Kórház röntgenosztálya november 3-án, a megyeháza Árpád-termében.

A megjelenteket Péter Mózés, a Radiológiai Klinika igazgatója köszöntötte, majd Zentay István, Debrecen város alpolgármestere szólott az esemény jelentőségéről.

Ünnepi beszédet Pálkás József, a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Atommagkutató Intézetének igazgatója mondott. Áttekintette Wilhelm Conrad Röntgen Nobel-díjas tudós életét és munkásságát, majd felidézte 1895 novemberének egyik napját, amikor a légritkított elektroncsővel kísérletező kutató felfedezte, a később róla elnevezett sugárzást.

Kevesen tudják, hogy az elektroncső és az alumíniumlemez, amellyel Röntgen zseniális felfedezését megtette magyar fizikus, Lénárd Fülöp találmánya. Később vita tárgya is volt, mennyiben része a magyar tudós a felfedezésnek. Lénárd úgy nyilatkozott: Röntgen csak a véletlennek köszönhető találmányát és csak bábaasszony volt a felfedezés során.

Röntgen, a szorgalmas fizikus mindenestre nem nyugodott addig, amíg az X sugárzás minden tulajdonságát meg nem ismerte. Először felesége kezét fényképezte le, majd a nyilvánosság elé lépett találmányával. A felfedezésnek hamar elterjed a híre az egész világon, és a röntgensugárzás mind az orvostudományban, mint a fizikában nagy karriert futott be. Röntgen 1901-ben Nobel-díjat kapott érte.

A megyeházán tartott ünnepség után a megemlékezés a Radiológiai Klinikán folytatódott.

F. V.

Baráti találkozó

A röntgensugár felfedezésének 100. évfordulója alkalmából megemlékezésre és baráti találkozóra gyűltek össze a radiológiával foglalkozó szakemberek november 3-án délután a Radiológiai Klinikán.

Péter Mózés professzor, a Klinika igazgatója köszöntötte a házi ünnepségen megjelenteket. Berecz György, a Kenézy-kórház igazgatója megnyitó szavaiban kiemelte: a röntgensugár felfedezése korszakalkotó jelentőségű volt. Ma az egészségügyi intézmények előrehaladása nem képzelhető el a diagnosztikus tevékenység fejlesztése nélkül.

Szegedi Gyula klinikai rektorhelyettes felidézte a debreceni radiológia nagy elődeit: Elischer Gyulát, aki megalapította és mintaszerű intézetté fejlesztette a DOTE Radiológiai Intézetét, bevezette a radiológia oktatását; Rencz Antalt és Benedek Lászlót, akik elsőként készítették háromdimenziós röntgenképet az agyvelőről; Jóna Gábort, akit 1963-ban neveztek ki az általa megszervezett Radiológiai Klinika igazgatójává, s aki még ebben az évben az első kobaltágyú működésbe helyezésével a klinikát onkológiai regionális központtá fejlesztette. Szeretettel köszöntötte az ünnepségen jelenlévő Vargha Gyulát, akiről el-

mondta, hogy vezetésének húsz éve alatt új épülettel gazdagodott az intézet, és az experimentális radiológia fejlesztése mellett a CT- és MR-vizsgálatok népszerűsítése is az ő nevéhez fűződik. Péter Mózés 1988-ban vette át a Klinika vezetését, amely azóta a radiológus szakma egyik élenjáró intézményévé vált.

Az ünnepség szép pillanata volt, amikor a Klinika jelenlegi vezetője bemutatta elődjéről, Vargha Gyuláról készített portréfestményt.

A klinikai program zárórésztében videofilm idézte fel a század nagy eseményeit, majd diakockákon szembesülhettek a klinika dolgozói régi önmagukkal.

Este zsúfolásig megtelt az Aranybika Bartók-terme, a terített asztaloknál helyet foglalók között voltak azok is, akik már más városokban vezető radiológusként hasznosítják Debrecenben megalapozott szakmai tudásukat. A családi rendezvény legmeghatóbb pillanata az volt, mikor a hangszórókból meglepetésszerűen felcsendült a Nemcsak a húszéveseké a világ című egykori sláger, s Péter Mózés professzor egy-egy személyes élmény, történet felidézésével búcsúztatta a Klinika négy nyugdíjba vonuló dolgozóját.

P. B. J.

A megye elismerése

Bocskai István díjat kapott Péter Mózés

Augusztus 20-án Péter Mózés professzor az egészségügy területén kifejtett munkája elismeréseként a Bocskai István-díjat vette át.

– *Professzor úr két perióduson keresztül klinikai rektorhelyettes volt.*

– Ez az időszak a magyar egészségügy korszerűsítési időszak, aminek lényege: a gazdasági tényezők érvényesítése a gyógyító tevékenység során. Szerencsém volt, hogy egy Project Hope által finanszírozott és bonyolított menedzserképző tanfolyamon vehettem részt az Egyesült Államokban, ahol hatékonyan verték a fejünkbe a korszerű egészségügy szemléletmódjait. Az volt a dolgom, hogy ezt a szemléletet, – amelyik racionalizálni igyekszik a gyógyító tevékenységet, a felesleges kiadásokat és idővesztéseket csökkenteni, az ellátást ilyen módon viszonylag gazdaságosan javítani, – átvigym a Debreceni Orvostudományi Egyetem klinikáinak tevékenységébe. Ennek érdekében mindjárt hozzákezdtem az informatikai háttér megszervezéséhez, amelyhez egy FEFA-pályázatból 70 millió Ft-os támogatást kaptunk. Ennek a hálózatnak a kiépítése még most is tart, de már befejezéséhez közeledik. Ez az egyik feltétele a korszerű egészségügyi menedzsmentnek, a másik egy finanszírozási csoport létrehozása, amelyet szintén sikerült a gazdasági igazgatóságon belül megteremtetni.

Új vizsgálati eljárások

– *Az egyetemi tanulmányai bejezteével 1963 óta a Radiológiai Klinikán dolgozik, a klinika igazgató-professzora 1989 óta. Melyek a legfontosabb eredmények, melyeket elérték?*

– A radiológia az a szakma, amelyik az utóbbi évtizedben világszerte a legtöbbet fejlődött. A korszerű képalkotó technika meg-

jelent, ami az MR diagnosztika, a Color Doppler diagnosztika területén valósult meg itt az elmúlt években. Korábban már rendelkezünk komputertomográfal, és így a diagnosztikának a digitális angiográfion kívül minden alapvető eszközzel rendelkezünk. Ugyanakkor a röntgenkészülékek egy része elavult, régi, ezeknek a fokozatos cseréje illetve a felújítása is a Radiológiai Klinika vezetőjének a feladata. Ezt csak részben sikerült elérni, a generátorok, a képerősítő láncok, egy pár vizsgálószerkezet cseréjével, és az analóg technikáról a digitális

technikára való átállással.

– *Professzor úr nevéhez fűződik egynéhány új vizsgálati eljárás bevezetése a klinikán.*

– A közvetlen klinikai tevékenységemet nem akartam abba hagyni. Visszaszorultam egy kevés CT, MR diagnosztika mellett az intervenciós radiológia területére. Ezen a területen két olyan módszert honosítottunk meg itt az intézetben, amit Magyarországon más intézetben nem végeznek. Ezek közül az egyik a koleszterinepek gyors oldása, bőrön keresztüli katéter bevezetéssel. A másik: egy TIPS nevezetű eljárás bevezetése, amelyik a májcirrózisban hoz létre egy olyan keringési szituációt, amelynek eredményeképpen a nyelőcsőből

való vérzés veszélye a minimálisra csökken.

– *A mai nehéz gazdasági helyzetben van-e remény jelentősebb gépek, műszerek beszerzésére?*

– Igen. A kórházak és a magyar egészségügy vezetői is felismerték azt, hogy korszerű radiológia és ütőképesség diagnosztika nélkül nincs terápia. Ezért folyamatosan áldoznak erre országosan is, különböző pályázatok keretében a radiológiai alaplámparknak a megvalósítását.

Intervenciós radiológia

– *Milyen szakmai és tudományos tervei vannak?*

– A felszabadult időt és energitöbbletetem a szakmámban hasznosíthatom a továbbiakban. Szeretném, hogyha az MR diagnosztikában jobban el tudnám mélyedni, mint amire eddig lehetőségem volt, és továbbra is az intervenciós radiológiát forszíroznom, hiszen az egy rendkívül korszerű és rendkívül nagy fejlődés előtt álló része a radiológiának.

– *Sikerül-e megfelelő hangsúlyt adni a radiológiai ismereteknek?*

– Azt hiszem, hogy munkatársaimmal együtt elégedettek lehetünk a hallgatók radiológia iránti érzékenységével. Köszönhető ez talán annak, hogy ez nem unalmas tantárgy. A képekkel, a műszaki produkciókkal talán közel áll ahhoz az érdeklődési körhöz, amit egy mai fiatal magának tudhat. Az orvosi ismeretek még tovább szélesítik a radiológiát, ahol az urológiai, a neurológiai, a belgyógyászati, a sebészeti, tehát mindenféle részét meg lehet találni a röntgendiagnosztikának. Rendkívül sokoldalú tudományág, az érdeklődés iránta kielégítő, mind az előadások látogatását, mind a hallgatók gyakorlati aktivitását illetően, és a hallgatók döntő többsége a szigorlatra olyan intelligenciával rendelkezik, amelyet a mai magyar orvostól el lehet várni a vizsgálatok hatásfokát, indikációs körét, lebonnyolítási módját

illetően, nagyon kis hányad az, amellyel elégedetlenek vagyunk.

A specializálódás lehetősége

– *A professzor úr klinikáján dolgozó orvosok megismerkedve az itt folyó sokrétű vizsgálati tevékenységekkel, kapnak-e lehetőséget specializálódásra?*

– Két csoportot lehet ilyen szempontból elkülöníteni egymástól: a fiatal orvosok, akik hozzánk kerülnek, végig kell, hogy járnak valamennyi típusú röntgenlaboratóriumot, meg kell, hogy ismerkedjenek a hagyományos radiológiai vizsgálatokkal, a traumatológiai vizsgálatoktól kezdve a belgyógyászati, sebészeti jellegű röntgentevékenységgel, illetve kóstólót kapnak a modern vizsgálati eljárásokból, angiográfiából, intervenciós radiológiából is. Az idősebb gárda viszont már lekövetel valahova, nem forognak már a laboratóriumok között, specializálódnak. Különböző szakterületeken oszlik a társaság, két-három ember belgyógyászati jellegű radiológiát gyakorol elsősorban... De mindenki mindennel foglalkozik azért valamilyen szinten. Az idősebb kollegák mindegyike a CT, MR diagnosztikában is résztvesz. Ez nem mindenütt van így. Az országban nincsen másik olyan radiológiai klinika vagy intézmény, ahol ennyi fajtaját fel lehetne találni a radiológiai tevékenységnek, egy teljes spektrumot, beleértve a terápiás tevékenységet is.

– *Professzor úr nemcsak a debreceni, hanem a hazai radiológia vezető egyéniségei közé tartozik, ön a szakmai kollégium elnöke.*

– Az elmúlt időszakban Surján miniszter úrnak a megbízásából kerültem a szakmai kollégiumnak az élére, és úgy gondolom, hogy ez a választás, amely a szakmai kollégiumokat és azok vezetőit újraválasztotta, annak a kinyilatkoztatása volt, hogy a szakma a szakmai kollégium vezetőjének tevékenységével elégedett-e vagy sem. Szakmai kollegiumunk elég

széles alapokon működik, hiszen mostmár az ultrahang diagnosztikán foglalkozókon kívül az izotóposok, a neuroradiológusok is képviselve vannak a radiológiai szakmai kollégiumban. Ennek a kollégiumnak a tevékenysége aktuálisan az úgynevezett szakmai protokollnak az összeállítása, tehát egy olyan könyvecskének, amiben benne van, hogy mely vizsgálatnak mi a helyes elvégzése, mi a helyes metodikai kivitelezése, milyen eszközök kellene hozzá, milyen céllal, mennyi idő alatt, mennyi emberi munkaerő felhasználásával kell elkészülni annak a vizsgálatnak. Ez egy négykötetes könyv, már az utolsó javításokat, igazításokat végezzük rajta. A következő nagy feladatunk lesz az akkreditáció. A radiológiai munkahelyek közül vannak olyanok, amelyek nem alkalmasak példának okáért szakorvosképzésre, részben azért, mert nem rendelkeznek a szükséges berendezésekkel, részben azért, mert maga a főorvos sem elég képzett ahhoz, hogy tanítani tudjon egy következő nemzedéket. Egy külön csoportunk foglalkozik a különböző vizsgálatok minőségi feltételeinek összírásával. A képzés, szakorvosképzés egy nagy témakör, itt nemcsak az orvosok képzésére gondolok, hanem a bennünket minden téren nagyon hasznosan segítő, munkánkat kiegészítő asszisztensek illetve operátorok képzésére, ami várhatóan főiskolai szintre fog emelkedni, az eddigi kétéves munka melletti tanfolyamhoz képest ez nagy előrelépést környezetet, hogy egyáltalán fogadóképes legyen arra, hogy a röntgenasszisztens főiskolai szintű képzettséggel és ismeretanyaggal végezhesse a munkáját.

Nemzetközi kapcsolatok

– *Nemcsak hazai kollegákkal, hanem külföldi radiológusokkal, intézményekkel is kapcsolatban állnak.*

– Nagyon sok nemzetközi szakmai összejövetel van, ami

részben annak köszönhető, hogy a készülékeket előállító ipar, a filmipar, a kontrasztanyagipar nagy bevételekkel dolgozik, és ennek egy részét visszaforgatja tudományos alkalmak szponzorálásába. Azt hiszem, a radiológiában sokkal több nagy kongresszus van, mint a különböző egyéb orvosi szakmák területén. Másrészt rettenetesen gyors a fejlődés, hiszen mi technikával összefüggő szakma vagyunk és a technika újabb és újabb lehetőségeket kínál a radiológia számára, és ezzel a fejlődéssel lépést tartani nem lehet, csak úgy, hogyha az ember állandóan benne van a nemzetközi forgásban. Az intézetnek nagyon jó kapcsolata volt a németekkel, elsősorban a rostocoki egyetemmel, most dolgozunk e meglazult kapcsolat újbóli erősítésén és kiszélesítésén. Egyébként az intézet svájci, ausztriai testvérintézményekkel működik együtt.

– *A szakmai, a tudományos és a közéleti szerepek mellett mire szán szívesen időt?*

– Én kint lakom, Debrecentől 8 kilométerre, ahol egy nagy kert van, mindenféle növényekkel, gyümölcsfákkal, szőlővel és egyebekkel, amihez ugyan túl sokat nem értek, de nagy szeretettel szoktam ezeket a növényeket ápolgatni. Szeretem a vizet, és így nyári hónapokban Tiszalökre szoktunk kimenni, és ott töltjük a Tisza partján a pihenőidőt hétvégeken. Nagyon szeretek barkácsolni, ami részben abból adódik, hogy az egyetem elvégzése előtt szakmunkásképző iskolát végeztem, szakmunkásbizonyítványt kaptam, mint elektroműszerész. Azóta nagyon sok elektromos berendezést rontottam már el, javítás ürügyén. Ezenkívül szívesen járok a Rotary Klubba, ami Debrecenben működik. Télen el szoktam menni síelni, ahol részben a társaságot, részben a havas hegyoldalt élvezem.

Balogh Judit

Úton a jövő könyvtára felé

A DOTE Központi Kenézy-könyvtára az ország második legnagyobb orvosi szakkönyvtára. Az intézmény igazgatójával, Virágos Mártával beszélgettem a könyvtár helyzetéről, terveiről, gondjairól.

– A felsőoktatási intézményekben lezajlott létszámleépítés mennyiben érintette a Kenézy Könyvtárat?

– Annak ellenére, hogy mostmár oktatói tevékenységet is folytatunk, a létszámarányos leépítés bennünket is sújtott. A leépítésre kijelölt bértömeg a könyvtár vonatkozásában 100 ezer forint volt, ami összbértömegünk 16,5 százalékát jelentette. Két főállású, egy részfoglalkozású dolgozónktól váltunk meg, megszüntettünk egy betöltetlen állást, és három kollégánknak munkaidjét napi 5 órára csökkentettük.

– Az állománygyarapításra szánt éves keret összege követi-e a könyvek árának emelkedését?

– Az egyetem vezetése próbálja kigazdálkodni az egyre emelkedő folyóirat, illetve könyvbeszerzési költségeket. A mai gazdasági helyzet ellenünk dolgozik. Egy példával illusztrálva: az 1995-re előfizetett 730 nyugati folyóiratnak az ára 49 millió forint volt. Egy hónappal ezelőtt kaptuk meg ugyanerre a folyóiratmennyiségre az árajánlatot, amely előreláthatóan 65 millió lesz. A forint inflálódását, a papír, a folyóiratok árának, a kiadók költségeinek emelkedését figyelembe véve mintegy 30 százalékos áremelkedésre számíthatunk. De semmiképpen nem lehet megoldás a megrendelésre jelölt folyóiratok számának csökkentése, mert akkor három év múlva eljuthatunk oda, hogy nem lesz egy darab folyóiratunk sem. A könyveknél nem mutatkozik ekkora árkülönbség. Valamivel kedvezőbbé teszi a helyzetet, hogy az egyetemen folyó igen élénk kutatótevékenység érdekében az intézetek a pályázatokon nyert összegekből szívesen áldoznak új könyvek beszerzésére. A könyvbe-

szerezésre a központi könyvtár tavaly 2,5 millió Ft-ot, az intézetek 3 millió Ft-ot költöttek. Mindezt a forrást kiegészítik a Soros Alapítványtól ajándékként kapott könyvszállítmányok.

Számítógépes adatbázisok

– Melyek az állománygyarapítás legfőbb szempontjai?

– Tudatos állománygyarapításunk legfőbb szempontja: az egyetemen már évek óta folyó, nagyon magas színvonalon végzett és az újonnan beindult kutatási területek alapvető bázisfolyóirat-anyagának, szakkönyvanyagának a biztosítása. Ugyanilyen fontos követelmény a nem hagyományos hordozókon rögzített médiumoknak, illetve adatbázisoknak a beszerzése. Nemcsak a kutatás, hanem a problémaorientált oktatás segítése is feladatunk. Az állománygyarapítási politika kialakítása nem lehet egyszemélyes, csak a könyvtárra háruló feladat. A két évvel ezelőtt újjáalakult könyvtár bizottság elkezdte a folyóiratrendelések felülvizsgálatát, kikérve minden intézet véleményét.

– A számítógépes hálózat kiépítése a könyvtárszakma milyen területeit könnyíti, segíti-e a gyors, naprakész tájékoztatást?

– Az ovostudomány volt az első, ahol megjelentek a számítógépes adatbázisok. Az amerikai Nemzeti Orvosi Könyvtár (rövidítve NLM) volt az első, amely CD ROM, kompaktlemez formában kiadta az orvosi bibliográfiát, amelynek nyomtatott formája az Index Medicus. Mi is – a Könyvtár gárdája –, idejében felismertük, hogy ez az az út, amit követnünk kell. Megpróbáltunk minden pályázaton részt venni, amely ilyen jellegű támogatást adott. Első négy egységes CD ROM leolvasónkat 1988-ban vásároltuk, és ugyanakkor szereztük be először az Index Medicusnak a CD Rom-os adatbázisát, a Med Line-t. Jelen pillanatban a könyvtárunk több mint húsz adatbázissal ren-

delkezik. A 90-es évek elején lehetőségünk nyílt arra, hogy egy egész CD ROM tornyot vásárolhassunk, ahova a Med Line-nak az összes lemezét be tudtuk egyszerre rakni. Ez azt jelenti, hogy 1966-tól napjainkig egyszerre lehet bennük keresni. Az igazi továbblépés: az épületen belüli hálózat létrehozása, majd az Universitas pályázat keretében a DOTE egyetemi hálózatának kiépítése volt. A lehetőségek köre így azzal bővült, hogy ezek a CD ROM tornyok bekapcsolhatók az egyetemi hálózatba. Mostmár a három nagy CD tornyunk bármelyik orvosi szobából elérhető, a nap 24 órájában, egyszerre 100 szimultán felhasználó használhatja adatbázisainkat.

Gyors információszerzés

– Terveznek-e további fejlesztést?

– Nagyon jó kapcsolatot építettünk ki az amerikai Nemzeti Orvosi Könyvtárral. Nagyon reméljük, hogy mi kaphatunk Közép-Kelet-Európában először egy ON LINE jogosultságot az ott található adatbázisok eléréséhez. A másik tervünk: mi is egy Med Lars Központ szeretnénk lenni. Ez azt jelenti, hogy az NLM által előállított összes orvosi adatbázist az amerikai könyvtár ide telepítené. És akkor mi is a saját régióinkban, a környező országokban az amerikaihoz hasonló információszolgáltató tevékenységet folytathatnánk. Technikai felkészültségünket és szakmai tudásunkat illetően ez a terv megvalósíthatónak látszik.

– Milyen más speciális szolgáltatásai vannak a Könyvtárnak?

– A legalapvetőbb szolgáltatás a primér irodalomnak a szolgáltatása, azaz a kölcsönzés. Amennyiben a kért mű a könyvtárban nem található meg, közvetített formában, könyvtárközi kölcsönzéssel szerezzük meg. Az információ megszerzésének gyorsaságát lassítja ez a forma, mely az Országos Széchenyi Könyvtáron keresztül valósul meg. A nyilván tartások sincsenek hazánkban

olyan állapotban, hogy könnyen ki lehessen deríteni, a keresett dokumentum éppen hol található. Ezért szerződést kötöttünk a British Medical Library Association könyvtárával, ahol kb. 2600 féle folyóirat található meg. Előfizetéses formában közvetlenül rendelhetünk tőlük vagy faxon, vagy elektronikus levél formájában folyóiratcikk-másolatot. Az INTERNET-en keresztül nagy dokumentumszolgáltató központokat igyekszünk igénybe venni, tapasztalatszerzésre törekedve anyagi és gyorsasági vonatkozásban.

Az Universitas könyvtáraival közösen tavaly megnyertünk egy pályázatot, amely egy integrált könyvtári software-nak a megvásárlására nyújtott lehetőséget. Ennek a software-nek a megvásárlására nyújtott lehetőséget. Ennek a software-nek már három modulját installáltuk: a katalogizálási-, az OPAK-, amely az ON LINE publikus katalógust jelenti, és a kölcsönzési modult. Ezt a tanévet a hallgatók számára egy teljesen új formájú kölcsönzéssel indítottuk, amihez egy rendkívül dolgo nyarat kellett magunk mögött hagyni.

Tervek és remények

– *Nagyon emelkedtek a tankönyvek árai is. Nem ró-e nagyobb terhet a könyvtárra az, hogy sokan a kölcsönzést választják a vásárlás helyett?*

– Rendezetlen a hallgatói takönyvtámogatás kérdése. Nem jelent biztos forrást, hogy az oktatási rektorhelyettes saját keretéből tud-e erre támogatást adni, vagy sem. A minisztérium által hallgatói támogatásra adot összegből mindenképpen kell rendszeresen juttatni a tankönyvállomány megfelelő bővítésére.

– *A könyvtárnak van egy saját házi hálózata, kis klinikai szakkönyvtárakkal. Ezek különféle nyilvántartásokkal, nyitvatartásban üzemelnek. Nem volna ésszerűbb, ha összevonnák ezeket, és itt a központi könyvtárban egyesülve könnyebben elérhetőek lennének?*

– E hálózat kialakulásának történelmi okai vannak. Amikor az orvosi kar önálló egyetemmé alakult, kiválva a Tisza István – a jelenlegi KLTE – Egyeteméből, egy professzori villa földszintjén alapították meg az orvosi könyvtárat, 1947-ben. Ennek az épületnek az

emeletét 1971-ben, az épület egészét 1981-ben kapta meg a könyvtár. Ezzel párhuzamosan minden intézet és klinika elkezdte saját kis állományát gyarapítani. Emelett a szolgáltatások – a rendelés, a leltározás, a feldolgozás, – központosítva voltak a Kenézy-könyvtár feladatként. Ez a rendszer nem felel meg a modern kor követelményeinek, pazarló, sok helyiséget elfoglal, nem szakemberek kezelik, nincs katalógus, a dokumentumokhoz a hozzáférés szinte lehetetlen... A megoldást csak egy új központi könyvtár megépítése jelentheti, itt lehetne minden kint lévő állományt központosítani. Erre az egyetem vezetése megtette a lépéseket, tavaly nyáron a minisztériumba beküldött egyetemi fejlesztési tervben első helyen szerepel egy orvosi könyvtárnak amegépítése. Erre készültek az építészeti tervek is: egy könyvtár és egy posztgraduális központ csodálatos XXI. századi épülete. Szeretném megkérni, hogy még felavathatom az épületet.

P. B. J.

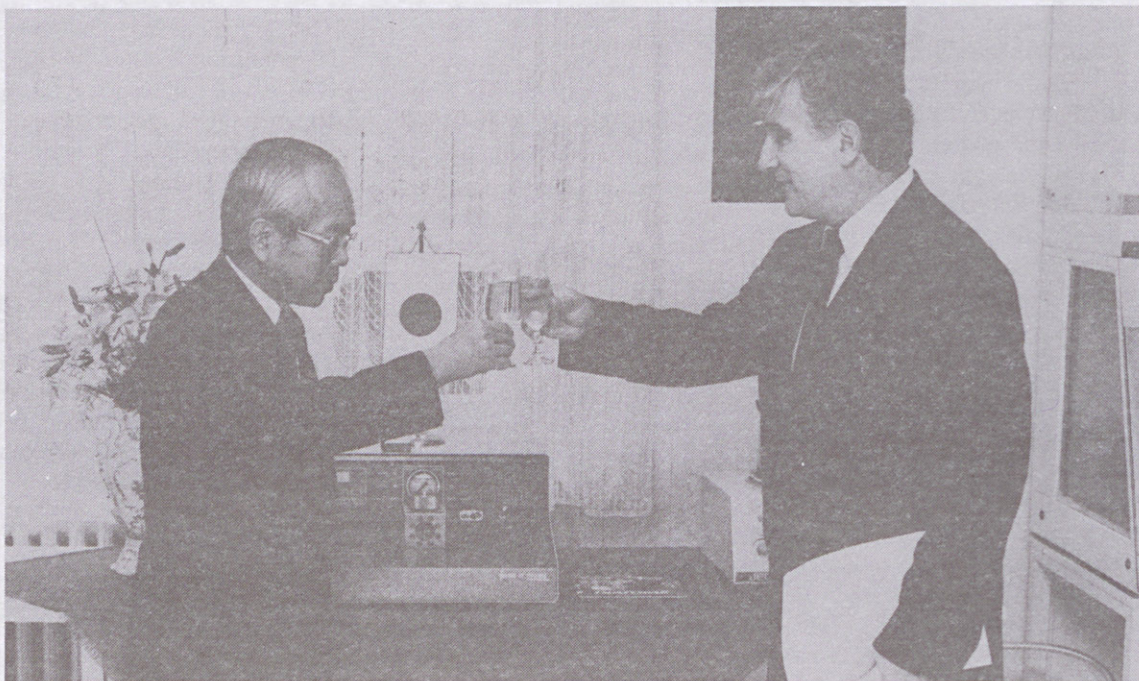

Joint Symposium on Nosocomial Infections

1995. október 19-21. között a nosocomiális fertőzések diagnosztikájával és terápiájával foglalkozó szimpóziumot rendezett Berlinben a Paul Ehrlich Gesellschaft, Németország kemoterápiai társasága a Cseh, a Szlovák, a Lengyel és a Magyar Kemoterápiai Társasággal közösen. Az előadók sorában a felsorolt országokból érkezőkön kívül svájci, osztrák és amerikai klinikusok és kísérleti kutatók is szerepeltek: az összesen száznál több előadást infektológusok, belgyógyászok, gyermekgyógyászok, sebészek, nőgyógyászok, mikrobiológusok és farmakológusok tartották. A kitűnően szervezett szimpoziumon hazánkból mintegy 50 szakember vett részt. A Paul Ehrlich Gesellschaft a tízperces előadások közül hármat jutalmazott oklevéllel. Az egyik oklevelet dr. Benkő Ilona, a DOTE Gyógyszertani Intézetének adjunktusa kapta, akinek a gombás fertőzésekben használt gyógyszerek csontvelőtoxicitását sejtenyészetekben összehasonlító munkáját a vizsgált gyógyszereket a gyakorlatban alkalmazó klinikusok részéről is élénk érdeklődés kísérte. A másik két oklevéllel egy berlini és egy varsói munkacsoportot tüntettek ki.

P.K.

Japán adomány a debreceni orvosegyetemnek

Yoshitomo Tanaka, Japán budapesti nagykövete tanácsosai kíséretében szombaton Debrecenbe látogatott. Utazásának legfőbb célja az volt, hogy átnyújtsa a Debreceni Orvostudományi Egyetem vezetőinek a japán kormány műszeradományát. A DOTE professzorainak, kutatóinak több éves kapcsolata van japán szakemberekkel. Az Ideg- és Elmegyógyászati Klinika professzora, Csiba László hosszabb ideig dolgozott például Japánban, de jó együttműködést alakítottak ki a kinti orvoskutatókkal a patológiai intézet munkatársai is.

A személyes és szakmai kapcsolatok minden bizonnyal szerepet játszottak abban, hogy amikor a japán kormány a kelet-európai országok támogatásáról döntött, a DOTE neve is felvetődött. Egy évvel ezelőtt létrehozták a klinikán a Magyar-Japán Elektron-mikroszkópos Laboratóriumot. A labor berendezését – amely több mint 60 millió forint értékű – a japán kormány adományozta. Most egy 15 milliós, kiegészítő műszert kapott a debreceni egyetem. Muszbek László, a DOTE rektora szerény ünnepség keretében fogadta november 18-án a japán vendégeket, Molnár Péter professzor, a labor vezetője pedig átvette a nagykövettől az ajándékot. Elmondta, hogy a kiegészítő szárító berendezéssel együtt válik igazán alkalmassá a műszer biológiai kísérletek elvégzésére. Az elektronmikroszkópos labort egyébként a gyógyító és a tudományos munkában egyaránt használják. A térbeli képeket produkáló mikroszkóppal vizsgálják többek között a vesebetegekből kivett szövetdarabokat, vagy segítségével határozzák meg a daganatok típusát. Ez azért nagyon fontos, mert a daganattípus pontos ismeretében lehet jól megválasztani a kezelés módját. A japán vendégek debreceni látogatása a hivatalos ünnepséggel nem ért véget. A nagykövet ugyanis előre jelezte, szeretne részt venni az orvosegyetem gólyabáljáján. A debreceni professzorok így szombaton bálba vitték Yohitomo Tanakát.

Fazekas Valéria

Az egyetemi tanács ülése

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Tanácsa 1995. október 30-án az I. sz. Belgyógyászati Klinika tantermében tartotta 1995/96. évi II. rendes ülését, Dr. Muszbek László rektor elnöklésével az alábbi napirenddel:

1. Rectori és rektorhelyettesi beszámoló.
2. Javaslat az Izotópdiaosztikai Laboratórium (Nukleáris Medicina Központ) önállósítására és bővítésére (az anyag korábban kiküldésre került). Előadó: Dr. Szegedi Gyula klinikai rektorhelyettes.
3. Javaslat a DOTE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítására: az MKM miniszteri hatáskör részleges leadása. Előadó: Dr. Szegedi Gyula klinikai rektorhelyettes.
b/ Új tanszék kialakítása (stomatológiai klinikai tanszék – paradontológia és konzerváló fogászati tanszék, Ideg és Elmeklinikán belül Pszichiátriai Tanszék).
c/ Promóciós Bizottság megalakítása és albizottságok kialakítása, albizottsági vezetők megválasztása. Előadó: Dr. Muszbek László rektor.
d/ Az SZMSZ szükséges szövegmódosításának jóváhagyása.

4. Javaslat szakalapításra (Molekulár-biológiai, gyógytornász) akkreditációjának indítására (szóbeli előterjesztés, teljes akkreditációs anyag megtekinthető a Rectori Hivatalban). Előadó: Dr. Udvardy Miklós oktatási rektorhelyettes.

5. Javaslat Honoris Causa cím és Pro Universitate kitüntetések adományozására.

6. A közbeszerzési törvényhez kapcsolódó, a három vidéki orvosegyetem által együttesen az Euromedic céggel kötendő szerződés (az összefoglaló mellékelve, a teljes anyag a Rectori Hivatalban megtekinthető). Előadó: Kecskés Gábor gazdasági főigazgató.

7. A Gazdasági Bizottság és különféle vállalkozási formák meghonosításával kapcsolatos elveket kidolgozó ad hoc bizottság javaslata a háttértevékenységek vállalkozásba adása során érvényesítendő elvekről és elvárásokról. Előadó: Kecskés Gábor gazdasági főigazgató.

8. Egyebek.

Az Egyetemi Tanács üléséről részletes tájékoztatást a Kérdőjel következő számában adunk.

Tankó Béla emlékére (1905–1974)

Tankó Béla születésének 90. évfordulóján, november 3-án a DOTE Baráti Köre, Egyetemi Tanácsa és a Biokémiai Intézet emlékülést rendezett az elméleti tömb előadótermében. Az eseményen egykori barátok, pályatársak elevenítették fel az 1950-ben önállósult Biokémiai Intézet első professzorának alakját és tudományos tevékenységét.

Az erdélyi származású tudós fiatalemberként került Debrecenbe, itt végezte egyetemi tanulmányait kémia-fizika szakon. Munkásságát az Orvosi Vegytani Intézetben kezdte. Fő szakterülete a szerveskémia oktatása és biológiai alkalmazása volt. Több évet töltött Berlinben és Londonban tanulmányúton. Nevéhez fűződik a fruktóz-1-foszfát vegyület (Tankó-Robinson-észter) felfedezése.

A nukleinsavak kutatásában elért eredményeit tankönyvírásban is hasznosította. Tagja volt több külföldi és hazai tudományos társaságnak, alapítója és elnöke volt a Magyar Biokémiai Társaságnak, mely nagyrabecsülésének jeléül 1969-ben Hári Pál-emlékéremmel tüntette ki. Kutatói és oktatói tevékenységét évtizedekig igen mostoha körülmények között, saját Simonyi úti villájában kialakított laboratóriumában végezte.

Az emlékülésen a múlt felidézését követően a Biokémiai Intézet jelenéről és jövőjéről is szót ejtettek a résztvevők.

P. Balogh Judit

"Mi a fenének van a DÖK?"

A fenti kérdés nem a mi egyetemünkön hangzott el - nálunk ilyesmi senkinek sem fordul meg a fejében. A távoli Na Conxy Pan-i Orvostudományi Egyetemen azonban jobban működnek a dolgok. Lángelmék gyűrték napokon át a címben idézett forradalmian eredeti kérdésbe korszakalkotó tanaikat, s egy váratlan alkalommal hidegzuhanyként zúdították a hallgatótársaik nyakába. Azok szerencsétlenek nem könnyen ocsúdtak a felismerésből, hogy voltak elég ökrök nem rájönni erre maguktól, de aztán megtették, amit meg kellett: úgy szétzavarták az egész DÖK-öt, mintha sose létezett volna. Ami persze nem nagy kunszt, de legalább tettek valami nagyon okosat.

Napokon belül közvetlenül érezhető volt az elgondolás zsenialitása. Legelőször a bitorolt épületeket és helyiségeket vették vissza, melyiket ki érdemelte meg. Az iroda lett "Az akupunktúrás tű használatának quantumgenetikai alapjai a mindennapi klinikumban és azon túl stúl fazekastúl" nevű új ötödéves ultraszorgorlati (B vizsga nincs, az elégtelen elsőévig buktak) tantárgy szemináriumi terme. Ez azért is volt nagy elégtétel az egyetemi vezetésnek, mert korábban éppen a DÖK volt az unatkozó ötödévesek által annyira áhított tantárgy bevezetésének fő kerékkötője, csakúgy, mint a "funkcionális molekuláretika a mindennapi gyakorlatban és azon innen" és a "pszeudohumán parajelenségek elhárítási mechanizmusai a mindennapi n.a." szigorlatok kötelezővé tételének. A klubházat átvette a Rendészet, a nagyteremben lovardát rendeztek be, a kicsiben a rendészfőnök megvalósította régi álmát: habos kakó, mákos bige, batka manó, sütemüti, szeszmentes tejcsárda kizárólag instant oktatóknak. A diákok úgyse szerettek se bulizni, se moziba, se koncertre járni, csak azért töltötték meg minden héten a helyet, hogy a jelenlétükkel tiltakozzanak.

Megszűnt a korábbi neveléses gyakorlat, hogy akinek kinja-baja volt, a saját diáktársait traktálta vele csak azért, mert azok vindikálták maguknak az érdekképviselő jogát. A könyvtár immár nyugodtan begyűjthette a többeszes késedelmi díjakat, az Egyetemi Tanács meg az összes bizottsága végre hatékonyan működhetett a diákok nyivákolása nélkül. Bevezették a korszerű, önrendező, minden motivációtól mentes, sógor-koma-tesó-gorko-masó-mega-kineka-zapja-vállal-kozó-jiso-ráse-ösztöndíjrendszert, mely teljesen független volt a szintén korszakalkotó sógor-koma-tesó-gorko-masó-mega-kineka-zapja-vállal-kozó-jiso-ráse-tandíjrendszertől, és az volt a lényege, hogy a négyegészöt fölötti stréberek meg a burzsuj közalkalmazottidinasztiák leszármazottai fizették a legtöbb tandíjat, melynek összegét egy hiperakut antidök kormánypárti tüntetéssel sikerült felküzdeni a mindekkori TOK-térítés kétszese plusz tíz forint per kopf plusz vas plusz cé kérték előre fizetni pénzt nem váltunk buszjegy villamosjegy nincs. Megszűnt a totál fölösleges hallgatói feedbackrendszer is: ha a feleségük nem adott elég zsebpénzt, a véresszájú vizsgáztatók jogos dühükben úgy rendezhettek népiertást a mazogyönyörtől alélt hallgatók közt, mintha csak répát egyelnének. Mindezt töretlen ovációval fogadták az öntudatos medikusok. Hiába, tökök gyerekek jártak a Na Conxy Pan-i Orvostudományi Egyetemre.

Ám mint minden korszakos változásnál, itt is megjelent a reakció, az áskálódás, a rémhírkeltés, az aknamunka. Kezdetben ez néhány halkszavú rácsodálkozásban merült ki; volt, aki azon problémázott, hogy a gólyabálok nem nőnek ki csak úgy a földből, volt, aki nem fogta föl, milyen nagyszerű dolog a tételsor ismerete nélkül vizsgáznai, mások azt firtatták naivan, miért nem lehet többé ingyen a fővárosba utazni diákúgyben. Szerencsére ezek a fals nézetek csak szóbeszéd útján terjedhettek, hisz a közutálatnak örvendő dökös fénymásolót már a feloszlítás első órájában rípiyára verték, de azért fött egy kicsit a feje a haladó erők fokolomposainak. Főleg, amikor keményedni kezdett a restaurációs ellenzék hangja, és olyan kérdések kezdtek gátlástalanul feszegetni, hogy biztosan jó ötlet volt-e a DÖK-kel együtt eltörölni a tesitanszék diáktúrának anyagi támogatását, a videoklub cuccai javításának finanszírozását, a harmadéveseknek az EKG-atlaszok ingyen osztogatását vagy a kimittudok, gólyaavatók szponzorálását. Csak akkor konszolidálódtat valamelyest a helyzet, amikor a magashomlokú főideológusok rámutattak, hogy mindez az aljas dökös maffia ócska trükkje volt, csakúgy, mint a nullszázalékos kamatra adott diákhitelbe burkolt szemfényvesztés, meg az az átlátszó kódösítés, hogy a diákok számlakezelő bankjánál a tízeszes hitelfelvételre boldog-boldogtalannak kezességet vállaltak. - Világos - hangoztatták eszmefuttatásaikban a vezérszónokok -, hogy valamire el kellett verni a népnüöző rezsímnak a diákok kizsigerezésével begyűjtött havi fejenként egy húszas egy részét, hisz a hétről hétre így felhalmozódó milliók tisztára mosását másképp nem lehetett volna megoldani. Ilyen érvek ellen a restaurációs mozgalom végképp nem tudott mit felhozni, így aztán az egész tevékenységük fokozatosan száználmas nyögdécseléssé silányult, közmegvetés és gúny tárgyává lettek, és lassan kezdtek az egyetem történelmének süllyesztőjében eltűnedezni.

Így teltek-múltak a hetek az anakronisztikus kolonctól megszabadult Na Conxy Pan-i Orvostudományi Egyetemen. A hallgatóság szívóereje exponenciálisan nőtt, egy idő után az összes ablakot ki kellett verni az állandó vákuumveszély miatt, később a medikusokkal hajtották csúcsidőszakban a külvárosi szélerőművet, az állatkertből pedig havonta járt át szakmai tanulmányútra a torkosborz.

Néhány év múlva, amikor az új rendszer végleg megszilárdult, elérkezettnek látták az időt, hogy feltegyék az oly kemény munkával kőbe passzírozott i-re a pontot. Bevezették a nyolc óra vizsga, nyolc óra gyakorlat, nyolc óra előadás megbonthatatlan szentháromságát, kiírva a szabadidős tevékenység utolsó csíráját is az Egyetem ősi falai közül.

Sok elemző kereste az okát, hogy mitől lett képes a Na Conxy Pan-i Orvostudományi Egyetem annyi kiválóan képzett, széles látókörű, kihívást kereső, lelkes, életerős és életvidám fiatal orvost adni Imagináriusországnak, és sok kérdésben feloldhatatlan ellentétek feszültek közöttük. De egy valamiben egyetértettek. Hogy a helyi diákönkormányzat szétverésének, nos, hát igen, annak meghatározó szerepe volt benne.

Kardos László

Megyei Őszi Tárlat színhelye volt a DOTE Elméleti tömbje

Az elmúlt évben egymást követték a képzőművészeti kiállítások az Elméleti tömbben, illetve a III. Kollégium Kisgalériájában. Ennek elismeréseként a rendezők úgy döntöttek, hogy egyetemünkön rendezik meg a Hajdú-Bihar megyei Őszi Tárlatot.

November 12-14. között tekinthették meg az érdeklődők 153 alkotó mintegy négyszáz munkáját.

Az ünnepélyes megnyitót november 12-én tartották meg, ünnepi beszédet Szilaj Pál, a megyei önkormányzat elnöke mondott. Tárlatvezetést pedig Vitéz Ferenc költő, a Hajdú-Bihar megyei Napló munkatársa tartott.

Ez történt...

Dr. Muszbek László dr. Lukácskó Zsolt főigazgató társaságában megbeszélést folytatott Miskolc város polgármesterével és főorvosával a megszüntetett Egészségügyi Főiskola átvétele ügyében Miskolcon.

Dr. Hernádi Zoltán, a Születészeti és Nőgyógyászati Klinika docense habilitációs előadást tartott.

Dr. Nagy László Ph.D. student (Biokémiai Intézet) angol nyelvű vitában védte meg egyetemi doktori diszertációja téziseit.

A DOTE Traumatológiai Tanszéke tudományos ülést tartott a DAB Székházban.

Dr. Csontos András művelődési és közoktatási minisztériumi főosztályvezető vezető munkatársainak a társaságában egyetemünkre látogatott, s megbeszélést folytatott Dr. Fésüs László tudományos-, dr. Udvardy Miklós oktatási rektorhelyetttel, valamint Kecskés Gábor gazdasági főigazgatóval az időszerű egyetemi szervezési- és gazdasági kérdésekről.

Dr. Muszbek László rektort hivatalában fogadta dr. Pordán Endre népjóléti minisztériumi államtitkár, akivel az egyetemet érintő kérdésekről folytattak eszmecsere-t.

A Magyar Rektori Konferencia Budapesten tartott ülésén részt vett Dr. Muszbek László rektor.

Dr. Berta András professzor, a Szemklinika igazgatója 1995. október 20-án tartotta tanszékfoglaló előadását.

A Magyar Orovosi Kamara október 24-én Budapesten tartott ülésén egyetemünket dr. Udvardy Miklós oktatási rektorhelyettes képviselte.

A Magyar Immunológiai Társaság a III. sz. Belgyógyászati Klinika rendezésében október 25-től 18-ig tartotta kongresszusát a DAB Székházban.

Dr. Albert Béla egyetemi tanár Batthyány–Strattmann-díjban részesült, amelyet október 27-én dr. Szabó György népjóléti miniszter nyújtott át.

Az Olasz Országos Gerontológiai Intézet (INRCA) 2 tagú küldöttsége a VILEG Igazgatótanácsának az ülséére egyetemünkre érkezett. A küldöttséget a Rektori Hivatalban – dr. Zs. Nagy Imre egyetemi tanárnak, a VILEG igazgatójának társaságában – fogadta dr. Muszbek László rektor.

A DOTE Egyetemi Tanácsa október 30-án az I. sz. Belklinika tantermében tartotta 1995/96-os tanévi II. rendes ülését dr. Muszbek László rektor elnöklésével.

Debrecen, 1995. november

Kérdőjel A Debreceni Orvostudományi Egyetem lapja.

Felelős kiadó: dr. Muszbek László rektor.

Felelős szerkesztő: Filep Tibor.

Szerkesztőség: a diákönkormányzat irodájában. **Telefon:** 411-600/5220. **Telefon/fax:** 415-753.

(4012 Debrecen, Nagyerdei krt. 98., II-es kollégium, földszint)

Tördelés-típoграфия: Magulya László (Oktatásfejlesztési Központ).

Nyomják: a DOTE házi nyomdájában.

Terjeszti: a szolgáltatási osztály és a diákönkormányzat.